Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав)

26 ноември 2013 година*

„Обжалване — Конкуренция — Картели — Пазар на найлоновите промишлени торби — Отговорност на дружеството майка за извършеното от дъщерното дружество нарушение — Солидарна отговорност на дружеството майка за заплащането на наложената на дъщерното дружество глоба — Прекомерна продължителност на производството пред Общия съд — Принцип на ефективната съдебна защита“

По дело C-50/12 P

с предмет жалба на основание член 56 от Статута на Съда на Европейския съюз, подадена на 26 януари 2012 г.,

Kendrion NV, установено в Зейст (Нидерландия), за което се явяват P. Glazener и T. Ottervanger, advocaten,

жалбоподател,

като другата страна в производството е:

Европейска комисия, за която се явяват г-н F. Castillo de la Torre и г-н S. Noë, в качеството на представители, със съдебен адрес в Люксембург,

ответник в първоинстанционното производство,

СЪДЪТ (голям състав),

състоящ се от: г-н V. Skouris, председател, г-н K. Lenaerts, заместник-председател, г-жа R. Silva de Lapuerta, г-н M. Ilešič, г-н L. Bay Larsen, г-н M. Safjan, председатели на състави, г-н J. Malenovský, г-н E. Levits, г-н A. Ó Caoimh, г-н J.-C. Bonichot, г-н Ал. Арабаджиев, г-н D. Šváby и г-жа M. Berger (докладчик), съдии,

генерален адвокат: г-жа E. Sharpston,

секретар: г-н V. Tourrès, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 5 февруари 2013 г.,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 30 май 2013 г.,

постанови настоящото

* Език на производството: нидерландски.

Решение

1 С жалбата си Kendrion NV (наричано по-нататък „Kendrion“ или „жалбоподателят“) иска да се отмени Решение на Общия съд на Европейския съюз от 16 ноември 2011 г. по дело Kendrion/Комисия (T-54/06, наричано по-нататък „обжалваното съдебно решение“), с което Общият съд отхвърля жалбата му за частична отмяна на Решение C (2005) 4634 окончателен на Комисията от 30 ноември 2005 година относно процедура за прилагане на член [81 ЕО] (дело COMP/F/38.354 — Промишлени торби) (наричано по-нататък „спорното решение“), както и да се отмени наложената му със спорното решение глоба или, при условията на евентуалност, да се намали размерът ѝ.

Правна уредба

2 Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 година относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове 81 [ЕО] и 82 [ЕО] (ОВ L 1, 2003 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 167), който заменя Регламент № 17 на Съвета от 6 февруари 1962 г., Първи регламент за прилагане на членове [81 ЕО] и [82 ЕО] (ОВ 13, 1962 г., стр. 204; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 3), включва член 23, параграфи 2 и 3, който заменя член 15, параграф 2 от Регламент № 17 и предвижда:

„2. С решение Комисията може да налага санкции на предприятия и на сдружения на предприятия, когато умишлено или поради небрежност:

а) нарушават член 81 [ЕО] или 82 [ЕО] […];

[…]

За всяко предприятие и сдружение на предприятия, което има участие в нарушението, санкцията не може да надвишава 10 % от общия размер на оборота му за предходната стопанска година.

[…]

3. При определяне на размера на санкцията се взема предвид както тежестта, така и продължителността на нарушението“.

Обстоятелствата по спора и спорното решение

3 Kendrion е акционерно дружество, учредено по нидерландското право.

4 На 8 юни 1995 г. Kredest Beheer BV, което е изцяло притежавано дъщерно дружество на Combattant Holding BV, самото то изцяло притежавано дъщерно дружество на Kendrion, купува от DSM NV всички активи и предприятия на групата Fardem в Едам (Нидерландия) и Берсе (Белгия).

5 През ноември 1995 г. жалбоподателят продава белгийските предприятия от групата Fardem. През декември 1995 г. дъщерното дружество Kredest Beheer BV променя името си на Fardem Holding BV. През септември 2001 г. същото се слива с дружествата Fardem Packaging BV и CAT International BV. По този повод името Fardem Holding е променено на Fardem Packaging BV (наричано по-нататък „Fardem Packaging“).

6 През 2001 г. British Polythene Industries plc информира Комисията за наличието на картел в сектора на промишлените торби.

7 След като извършва някои проверки през юни 2002 г. и след като през 2002 г. и 2003 г. изпраща на Fardem Packaging искания за допълнителна информация, на 29 април 2004 г. Комисията образува административното производство и издава изложение на възраженията срещу няколко дружества, сред които Fardem Packaging и Kendrion.

8 Междувременно през септември 2003 г. Kendrion прехвърля Fardem Packaging на управителите на последното.

9 На 30 ноември 2005 г. Комисията приема спорното решение, член 1, параграф 1, буква г) от което гласи, че Fardem Packaging и Kendrion са нарушили член 81 ЕО, доколкото тези две дружества — първото от 6 януари 1982 г. до 26 юни 2002 г., а второто от 8 юни 1995 г. до 26 юни 2002 г. — са участвали в редица споразумения и съгласувани практики в сектора на найлоновите промишлени торби в Белгия, Германия, Испания, Франция, Люксембург и Нидерландия с цел определяне на цените и установяване на общи модели за ценообразуване, подялба на пазарите и определяне на квоти за продажба, разпределяне на клиентите, работата и поръчките, съгласуване на офертите в някои процедури за възлагане на поръчки и обмен на индивидуализирана информация.

10 Поради това в член 2, първа алинея, буква г) от спорното решение Комисията налага на Kendrion глоба в размер на 34 милиона евро, като пояснява, че Fardem Packaging отговаря солидарно за заплащането на тази глоба до сумата от 2,20 милиона евро.

Обжалваното съдебно решение

11 На 22 февруари 2006 г. Kendrion подава в секретариата на Общия съд жалба срещу спорното решение. По същество главното му искане е Общият съд да отмени изцяло или отчасти това решение, а при условията на евентуалност иска Общият съд да отмени наложената му с това решение глоба или да намали размера ѝ.

12 Сред изложените от Kendrion доводи Общият съд идентифицира осем основания за неговите искания. По първите седем се твърди нарушение на членове 81 ЕО и 253 ЕО и на член 23, параграф 2 от Регламент № 1/2003, както и на редица общи принципи на правото, поради това че: първо, разпоредителната част на спорното решение не съответствала на мотивите към него; второ, Комисията неправилно презумирала, че Kendrion и Fardem Packaging съставляват един стопански субект; трето, жалбоподателят неправилно бил подведен под отговорност за нарушение, извършено от Fardem Packaging; четвърто, със спорното решение на жалбоподателя като дружество майка била наложена по-висока глоба от тази за дъщерното дружество, за което е прието, че отговаря при условията на солидарност; пето, жалбоподателят бил третиран различно от останалите дружества майки, приети за солидарно отговорни за извършените от дъщерни дружества нарушения. Жалбоподателят сочи нарушение на посочените разпоредби и поради това че, шесто, основният размер на глобата на Fardem Packaging е определен на 60 милиона евро и седмо, на него му е наложена глоба в размер на 34 милиона евро. Осмото посочено основание е нарушение на Насоките относно метода за определяне на размера на глобите, налагани съгласно член 15, параграф 2 от Регламент № 17 и член 65, параграф 5 [ВС] (ОВ C 9, 1998 г., стр. 3; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 3, стр. 69).

13 С писмо от 12 януари 2011 г. жалбоподателят отговаря на въпрос, с който Общият съд съгласно член 64 от своя процедурен правилник го приканва да вземе становище по значението на Решение на Съда от 10 септември 2009 г. по дело Akzo Nobel и др./Комисия (C-97/08 P, Сборник, стр. I-8237) за наличието на второто основание за отмяна.

14 В съдебното заседание, проведено на 9 март 2011 г., Kendrion изтъква, че продължителността на производството пред Общия съд е била прекомерна. В точка 18 от обжалваното съдебно решение Общият съд отхвърля този довод като безпредметен.

15 След анализ на всички посочени от Kendrion основания Общият съд изцяло отхвърля жалбата му.

Исканията на страните и производството пред Съда

16 Kendrion иска от Съда:

— да отмени изцяло или частично обжалваното съдебно решение,

— да отмени изцяло или частично спорното решение, доколкото се отнася до него,

— да отмени наложената му глоба или да намали размера ѝ,

— при условията на евентуалност — да върне делото на Общия съд за ново разглеждане, и

— да осъди Европейската комисия да заплати съдебните разноски.

17 Комисията иска от Съда:

— да отхвърли жалбата, и

— да осъди Kendrion да заплати съдебните разноски.

18 Въз основа на член 24 от Статута на Съда на Европейския съюз и член 61 от Процедурния правилник Съдът приканва страните по спора, Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз и държавите членки да отговорят на някои въпроси относно критериите, позволяващи да се прецени дали продължителността на дадено производство пред Общия съд е била разумна, както и относно мерките, с които могат да бъдат отстранени последиците от прекомерната продължителност на производството.

По жалбата

По второто основание

Доводи на страните

19 По второто основание, което следва да се разгледа на първо място, тъй като се отнася до въпроса дали Kendrion и дъщерното му дружество, а именно Fardem Packaging, могат да се смятат за съставляващи един стопански субект, жалбоподателят поддържа, че Общият съд е приложил неправилно правилата за разпределянето на доказателствената тежест, що се отнася до това дали Kendrion е упражнявало решаващо влияние върху дъщерното си дружество, и че е стигнал до неправилни и недостатъчно обосновани констатации при преценката на доказателствата, представени по този въпрос от Комисията и от самия жалбоподател.

20 Kendrion изтъква, че за да установи, че жалбоподателят и неговото дъщерно дружество представляват една стопанска единица, в спорното решение Комисията не само приложила презумпцията за решаващото влияние на дружеството майка върху изцяло притежаваните от

него дъщерни дружества, но и посочила допълнителни доказателства. След като обаче приел този анализ и в точка 33 от обжалваното решение посочил, че „следва да се провери дали Комисията е преценила неправилно както допълнителните доказателства, споменати в [спорното] решение, така и доказателствата, представени от жалбоподателя, за да обори презумпцията за решаващото влияние“, в точка 53 от решението си Общият съд допуснал грешка при прилагането на правото, защото отбелязал, че следва само да „провери […] дали жалбоподателят е успял да обори четирите допълнителни доказателства“. По този начин Общият съд нарушил правилото, че Комисията носи тежестта на доказване.

21 Освен това именно въз основа на неправилната преценка на тези допълнителни доказателства Общият съд стигнал в точка 68 от обжалваното съдебно решение до извода, че Комисията правилно е приела, че жалбоподателят и Fardem Packaging съставляват един стопански субект. При всички случаи Общият съд не мотивирал достатъчно решението си по този въпрос.

22 Дори да се допусне, че Общият съд правилно е преценил допълнителните доказателства, това не променяло факта, че той не съобразил или не изследвал в достатъчна степен доводите, изложени от Kendrion, за да докаже търговската самостоятелност на Fardem Packaging.

23 Комисията смята, че второто посочено от жалбоподателя основание за обжалване не е налице.

24 Когато установила, че Kendrion носи отговорност за извършеното от Fardem Packaging нарушение, Комисията се основала единствено на факта, че последното е било изцяло притежавано дъщерно дружество на жалбоподателя към момента на извършване на нарушението, и на презумпцията, че в такива случаи дружеството майка упражнява решаващо влияние върху дъщерното си дружество. Доколкото в спорното решение се споменават четири допълнителни доказателства за наличието на такова влияние, те не са били разглеждани като определящи.

25 Що се отнася до преценката на Общия съд за доказателствената сила на допълнителните доказателства, споменати в спорното решение, и на доказателствата, посочени от Kendrion, за да установи липсата на решаващо влияние от негова страна върху дъщерното му дружество, Комисията смята, че доводите на Kendrion са недопустими.

Съображения на Съда

26 За да се прецени налице ли е посоченото тук основание, следва да се припомнят доводите на Kendrion в първоинстанционното производство.

27 Както личи от точки 31 и 32 от обжалваното съдебно решение, след обявяването на Решение по дело Akzo Nobel и др./Комисия, посочено по-горе, жалбоподателят оттегля твърдението си, че сам по себе си фактът, че дружеството майка притежава изцяло капитала на дъщерното дружество, не е достатъчен, за да действа оборима презумпция, че дружеството майка упражнява решаващо влияние върху поведението на дъщерното дружество. Като се позовава обаче на точка 155 от Решение на Общия съд от 27 октомври 2010 г. по дело Alliance One International и др./Комисия (T-24/05, Сборник, стр. II-5329), жалбоподателят все пак поддържа, че когато Комисията прилага презумпцията за решаващото влияние на дружеството майка върху дъщерното му дружество не само поради това че дружеството майка притежава целия капитал на дъщерното дружество, а и поради наличието на допълнителни доказателства, следва да се провери дали тези доказателства са достатъчни, за да се установи, че дружеството майка действително упражнява такова влияние върху поведението на дъщерното си дружество.

28 По този въпрос следва да се отбележи, че в настоящия случай в съображение 580 от спорното решение Комисията изрично се позовава на презумпцията, че дружеството майка действително упражнява решаващо влияние върху изцяло притежаваното от него дъщерно дружество, преди в точка 584 от това решение да посочи, че този подход ще бъде конкретизиран по отношение на всяко от съответните предприятия. В съображенията относно Fardem Packaging Комисията, на първо място, в съображение 590 от решението си, напомня, че с посредничеството на междинно дружество Kendrion е притежавало целия капитал на Fardem Packaging и че тази констатация е причината изложението на възражения да бъде адресирано до Kendrion. На второ място, в съображения 594—597 от решението си тя посочва допълнителни доказателства, установени на по-късен етап от административното производство, с които според нея се установява наличието на влияние от страна на Kendrion върху дъщерното му дружество.

29 Именно в този контекст следва да се разгледат разсъжденията на Общия съд в обжалваното съдебно решение. След като в точки 49—51 от него напомня съдебната практика относно презумпцията за решаващото влияние на дружеството майка върху изцяло притежаваното от него дъщерно дружество, в точка 52 от решението си Общият съд добавя, че за да бъде оборена тази презумпция, „от една страна, следва дружеството майка да представи на Комисията всички данни за организационните, икономическите и правните връзки между него и дъщерното му дружество […] и от друга, Комисията пък е наистина длъжна да прецени всички данни за тези връзки, от които би могло да се установява, че дъщерното дружество действа самостоятелно спрямо дружеството майка и че поради това двете дружества не съставляват един стопански субект“.

30 В точка 53 от обжалваното съдебно решение Общият съд отбелязва, че по настоящото дело Комисията не се е позовала само на това, че жалбоподателят притежава целия капитал на Fardem Packaging, а е посочила и четири допълнителни доказателства. От това той заключава, че следва да се провери дали жалбоподателят е успял да обори тези четири допълнителни доказателства. Тази проверка той извършва в точки 54—60 от решението си, а след това в точки 63—67 от него разглежда доказателствата, посочени от жалбоподателя, за да обори презумпцията за наличието на решаващо влияние от негова страна върху поведението на дъщерното му дружество.

31 В точка 68 от обжалваното съдебно решение Общият съд заключава, че „жалбоподателят не е успял да опровергае нито доказателствената сила на повечето от допълнителните доказателства, посочени от Комисията, нито презумпцията, че жалбоподателят упражнява действителен контрол върху поведението на дъщерното си дружество“.

32 Предвид така развитите разсъждения на Общия съд не може да бъде приет доводът на жалбоподателя, че в точка 53 от обжалваното съдебно решение Общият съд допуснал грешка при прилагането на правото, като прехвърлил върху жалбоподателя задължението да „обори“ четирите допълнителни доказателства, посочени от Комисията в спорното решение, въпреки че тази институция носела тежестта да установи доказателствената сила на тези доказателства. Всъщност, от една страна, видно от точки 54—60 от решението му, Общият съд разглежда въпроса за доказателствената сила на тези допълнителни доказателства и приема, че жалбоподателят е успял да опровергае доказателствената сила само на едно от тях. От друга страна, от точки 63—67 от същото решение личи, че Kendrion не е успяло да обори презумпцията, че действително упражнява решаващо влияние върху дъщерното си дружество.

33 В този смисъл настоящото дело се различава от дело Alliance One International и Standard Commercial Tobacco/Комисия и Комисия/Alliance One International и др., по което е постановено Решение от 19 юли 2012 г. (C-628/10 P и C-14/11 P). В това отношение всъщност е достатъчно да се отбележи, че в първоинстанционното решение Общият съд е констатирал, че нито едно от допълнителните доказателства, посочени в спорното решение, не е годно да потвърди презумпцията за действителното упражняване на решаващо влияние от дружеството

майка върху дъщерното му дружество (Решение по дело Alliance One International и Standard Commercial Tobacco/Комисия и Комисия/Alliance One International и др., посочено по-горе, точка 54).

34 Следователно не е неправилен изводът на Общия съд в точка 68 от обжалваното съдебно решение, че предвид презумпцията за упражняване на решаващо влияние от дружеството майка върху изцяло притежаваното от него дъщерно дружество, от една страна, и предвид трите допълнителни доказателства за наличието на такова решаващо влияние, от друга, „Комисията [...] правилно е приела, че жалбоподателят и Fardem Packaging съставляват един стопански субект и съответно че жалбоподателят може да бъде подведен под отговорност за антиконкурентното поведение на Fardem Packaging“.

35 Доколкото Kendrion поддържа, че в обжалваното съдебно решение не са изложени достатъчно мотиви за констатациите на Общия съд от преценката на разгледаните доказателства, следва да се отбележи, че с този довод на практика се оспорва тази преценка. По този въпрос и доколкото Kendrion също така твърди, че Общият съд неправилно е преценил тези доказателства, е достатъчно да се напомни, че преценката на доказателствата е от компетентността на Общия съд и в производството по обжалване Съдът не е овластен да упражнява контрол в това отношение.

36 От изложените съображения следва, че второто посочено от Kendrion основание за обжалване не е налице.

По първото основание

Доводи на страните

37 По първото основание Kendrion твърди, че Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото и е изложил противоречиви и недостатъчни мотиви в обжалваното съдебно решение, доколкото в точки 22—30 от решението си е постановил, че Комисията е посочила надлежно от правна страна причините, поради които е наложила на жалбоподателя глоба в по-висок размер от глобата на дъщерното му дружество, а именно Fardem Packaging.

38 След като в точка 22 от обжалваното съдебно решение напомня, че „разпоредителната част на акта е неотделима от мотивите му, поради което при необходимост актът трябва да се тълкува с оглед на съображенията за приемането му“, в точка 29 от решението си Общият съд приема, че „въпреки неясния текст на член 2, [първа алинея,] буква г) от [спорното] решение смисълът и съдържанието му са напълно разбираеми с оглед на съображенията“ към това решение.

39 Kendrion, което смята, че разпоредителната част на спорното решение не отговаря на изложените към него мотиви, твърди, че Общият съд не е приложил правилно принципа, напомнен в точка 22 от обжалваното съдебно решение. В точки 24 и 25 от решението си Общият съд не взел предвид обстоятелството, че съгласно съображенията към спорното решение Комисията е причислила Kendrion към дружествата майки, които отговарят солидарно за нарушенията, извършени от дъщерните им дружества, и поради това е можела да го приеме за солидарно отговорно за заплащането на глобата, която ще бъде наложена на Fardem Packaging. Въпреки това в разпоредителната част на решението си Комисията обърнала тези роли и наложила глобата на Kendrion, а за Fardem Packaging приела, че ще отговаря солидарно за заплащането на част от тази глоба. Разпоредителната част на спорното решение не просто имала „неясен“ текст, както констатирал Общият съд, но и противоречала на съображенията към това решение.

40 Комисията поддържа, че дружествата майки и дъщерните дружества отговарят еднакво за съответното нарушение на правилата за конкуренция. Не съществувала никаква разлика между отговорността на дружествата майки и отговорността на самите дъщерни дружества, а всички те отговаряли при условията на солидарност, защото са част от стопанския субект, който е нарушил правилата за конкуренция.

Съображения на Съда

41 Следва да се напомни, че изискваните от член 296 ДФЕС мотиви трябва да са съобразени с естеството на съответния акт и по ясен и недвусмислен начин да излагат съображенията на институцията, която го издава, така че да дадат възможност на заинтересованите лица да се запознаят с основанията за взетата мярка, а на компетентната юрисдикция — да упражни своя контрол (вж. по-специално Решение по дело Alliance One International и Standard Commercial Tobacco/Комисия и Комисия/Alliance One International и др., посочено по-горе, точка 72).

42 В този смисъл, когато става дума за индивидуални решения, от постоянната практика на Съда следва, че задължението за мотивиране на тези решения има за цел, освен да позволи съдебен контрол, да предостави на заинтересованото лице достатъчно информация, за да може то да прецени дали решението евентуално страда от порок, който е основание за оспорване на неговата действителност (вж. по-специално Решение по дело Alliance One International и Standard Commercial Tobacco/Комисия и Комисия/Alliance One International и др., посочено по-горе, точка 73).

43 Доколкото трябва да се прецени дали спорното решение е достатъчно мотивирано, що се отнася до причините, поради които в член 2, първа алинея, буква г) от него на Kendrion в качеството му на дружество майка е наложена глоба, за чието заплащане солидарно отговаря и Fardem Packaging в качеството му на дъщерно дружество, за отправна точка трябва да се приеме констатацията, както следва от съображенията на Съда по второто от посочените основания за обжалване, че Комисията правилно разглежда Kendrion и Fardem Packaging като съставляващи един стопански субект и следователно също правилно приема, че жалбоподателят може да бъде подведен под отговорност за антиконкурентното поведение на Fardem Packaging (вж. точка 34 от настоящото решение).

44 В точка 25 от обжалваното съдебно решение Общият съд отбелязва, че „[спорното] решение съдържа множество обяснения за причините, поради които Комисията приема, че дружествата майки и дъщерните им дружества трябва да отговарят солидарно за нарушението“, и след това уточнява, че тези причини са изложени общо в съображения 577—583 от спорното решение, и по-конкретно в съображения 587—599 от него. В точка 26 от обжалваното съдебно решение Общият съд констатира, че „[в]идно от тези обяснения, Комисията налага глоба на жалбоподателя, поради факта че между 1995 г. и 2003 г. той и Fardem Packaging са съставлявали един стопански субект“, и че от това следва, че щом антиконкурентното поведение на Fardem Packaging може да се смята за поведение на жалбоподателя поради принадлежността им към един и същ стопански субект, „в резултат от това нарушението се разглежда като извършено от самия жалбоподател“.

45 Следва да се добави, че мотивите на Комисията по този въпрос включват множество позовавания в съображения 578—580 от спорното решение на практиката в тази област както на Общия съд, така и на Съда.

46 При това положение Общият съд правилно е приел, че спорното решение е достатъчно мотивирано, за да даде възможност на жалбоподателя да се запознае с основанията, поради които е подведен под отговорност.

47 Тъй като отговорността на Kendrion, както личи от констатациите на Общия съд, почива върху принципа за личната отговорност на стопанския субект, който то образува заедно с дъщерното си дружество (в този смисъл вж. по-специално Решение от 11 юли 2013 г. по дело Комисия/Stichting Administratiekantoor Portielje, C-440/11 P, точки 37—39 и цитираната съдебна практика), жалбоподателят няма основание да твърди, че доколкото е наложена глоба лично на него, член 2, първа алинея, буква г) от спорното решение е в противоречие с мотивите към това решение.

48 Доколкото посочената разпоредба от спорното решение предвижда, че за заплащането на част от глобата, наложена на Kendrion в качеството му на дружество майка, отговаря солидарно дъщерното му дружество Fardem Packaging, следва да се приеме за установено, както констатира и Общият съд в точка 29 от обжалваното съдебно решение, че макар текстът на тази разпоредба да е неясен, смисълът и съдържанието ѝ са напълно разбираеми с оглед на съображенията на спорното решение, и конкретно — както посочва Общият съд в точка 28 от обжалваното съдебно решение — с оглед на съображения 814 и 815 от него. Всъщност от тези съображения личи, че налагането на значително по-малка по размер глоба на Fardem Packaging в сравнение с глобата, наложена на дружеството майка, се дължи на прилагането на тавана от 10 % по член 23, параграф 2 от Регламент № 1/2003.

49 Доколкото Kendrion твърди, че неговата глоба не може да е по-висока от тази на Fardem Packaging, този довод се припокрива с твърденията му по първата част на третото основание за обжалване и затова ще бъде разгледан заедно с тях.

50 От изложените по-горе съображения следва, че първото посочено основание за обжалване не е налице.

По третото основание

51 Третото посочено от Kendrion основание за обжалване се състои от три отделни части, които е необходимо да бъдат разгледани последователно.

По първата част на третото основание

– Доводи на страните

52 Kendrion твърди, че Общият съд не се е съобразил с понятието за солидарна отговорност.

53 Като се позовава на точки 40 и 89 от Решение от 20 януари 2011 г. по дело General Química и др./Комисия (C-90/09 P, Сборник, стр. I-1), Kendrion изтъква, че това съдебно решение установява правна норма, съгласно която въз основа на презумпцията за действителното упражняване на решаващо влияние от дружеството майка върху изцяло притежаваното от него дъщерно дружество Комисията може да държи дружеството майка солидарно отговорно за заплащането на наложената на дъщерното дружество глоба. Следователно понятието за солидарна отговорност, смисълът на чието съществуване се откривал в необходимостта да се гарантира действителното събиране на глобата, предполагало дружеството майка да може да бъде държано отговорно само за заплащането на глобата, наложена на дъщерното дружество.

54 Комисията оспорва тези доводи по същите съображения като изложените в отговор на твърденията по първото основание.

– Съображения на Съда

55 В самото начало следва да се напомни, че както отговорността на Kendrion като дружество майка, така и отговорността на Fardem Packaging като бивше негово дъщерно дружество почиват на факта, че и двете дружества са част от стопанския субект, който е нарушил член 81 ЕО. Както посочва Общият съд в точка 26 от обжалваното съдебно решение, поради това нарушението на правилата за конкуренция в правото на Съюза се разглежда като извършено от самия жалбоподател.

56 Оттук следва, че що се отнася до заплащането на глобата, солидарността между двете дружества, съставляващи такъв стопански субект, не бива да се свежда до някаква форма на гаранция, предоставяна от дружеството майка за заплащането на наложената на дъщерното дружество глоба.

57 Както констатира Общият съд в точка 87 от обжалваното съдебно решение, в случая сумата, която Комисията е определила като подходяща санкция за продължилото над 20 години участие на Fardem Packaging в картела, е не сумата от 2,20 милиона евро, спомената в разпоредителната част на спорното решение, а сумата от 60 милиона евро, тоест повече от определения на 34 милиона евро размер на глобата за Kendrion за периода, през който то и Fardem Packaging са представлявали едно и също предприятие по смисъла на член 81 ЕО. Както отбелязва Общият съд в точка 89 от решението си, фактът, че в спорното решение Комисията налага глоба от 34 милиона евро на жалбоподателя и глоба от 2,20 милиона евро на Fardem Packaging, се обяснява с прилагането на тавана от 10 % по член 23, параграф 2 от Регламент № 1/2003 към Fardem Packaging. В този контекст Общият съд правилно приема в точки 92 и 93 от обжалваното съдебно решение, че когато към датата на приемане на решението, с което им се налага глоба за нарушаване на правилата за конкуренция, две различни юридически лица, например дружество майка и дъщерно дружество, вече не съставляват едно предприятие по смисъла на член 81 ЕО, всяко от тях има право за него отделно да бъде приложен таванът от 10 % от оборота и че при това положение Kendrion няма основание да ползва тавана, приложим за бившето му дъщерно дружество.

58 В този смисъл доводите на Kendrion, че не може да бъде осъдено да плати по-висока глоба от наложената на дъщерното му дружество, са неоснователни и съответно трябва да бъдат отхвърлени.

По втората част на третото основание

– Доводи на страните

59 Kendrion твърди, че Общият съд не е взел предвид факта, че в спорното решение Комисията е нарушила принципа за равно третиране.

60 Kendrion поддържа, че е единственото дружество майка, на което е наложена по-висока глоба от определената за дъщерното му дружество, при положение че нарушението е извършено от дъщерното дружество, а самото дружество майка не е участвало. В точка 109 от обжалваното съдебно решение Общият съд неправилно оправдал тази разлика в третирането с тавана от 10 % от оборота по член 23, параграф 2 от Регламент № 1/2003. Прилагането на този таван можело да обясни разлика в размера на глобата, но не и принципната разлика, която Комисията прокарала между Kendrion и останалите дружества майки.

61 Според Комисията Общият съд правилно е приел в точка 109 от обжалваното съдебно решение, че както личи от спорното решение, Комисията е приложила един и същ метод, за да определи размера на глобите за всички адресати на това решение. Фактът, че в два случая методът довел до налагането на по-висока глоба на дружеството майка, отколкото на дъщерното му дружество, бил просто резултат от последователното прилагане на избрания метод за изчисление.

– Съображения на Съда

62 Общият принцип на равно третиране, който е общ принцип на правото на Съюза, изисква да не се третират по различен начин сходни положения и да не се третират еднакво различни положения, освен ако такова третиране не е обективно обосновано (вж. по-специално Решение от 16 декември 2008 г. по дело Arcelor Atlantic et Lorraine и др., C-127/07, Сборник, стр. I-9895, точка 23 и цитираната съдебна практика).

63 Когато става дума конкретно за определянето на размера на глобата, не бива чрез прилагането на различни методи за изчисление да се стига до дискриминация между предприятията, които са участвали в споразумение или съгласувана практика в нарушение на член 81 ЕО (вж. по-специално Решение по дело Alliance One International и Standard Commercial Tobacco/Комисия и Комисия/Alliance One International и др., посочено по-горе, точка 58 и цитираната съдебна практика).

64 В случая жалбоподателят не оспорва констатацията на Общия съд в точка 109 от обжалваното съдебно решение, че „както личи от [спорното] решение, Комисията е приложила един и същ метод, за да определи размера на глобите за всички адресати на това решение, включително жалбоподателя, които са подведени под отговорност като дружества майки на участвало в картела дъщерно дружество“. Въпреки това жалбоподателят смята, че е дискриминиран, защото сред всички дружества майки, адресати на спорното решение, само той е получил по-висока глоба от дъщерното си дружество, въпреки че не е участвал в извършеното от последното нарушение.

65 Нарушението на принципа на равно третиране чрез въвеждането на диференциран подход обаче предполага разглежданите положения да са сходни по всички признаци, които ги характеризират (вж. по-специално Решение по дело Arcelor Atlantic et Lorraine и др., посочено по-горе, точка 25).

66 Както обаче отбелязва генералният адвокат в точка 104 от заключението си, положението, в което се намира Kendrion, се отличава от положението на останалите дружества майки с една особеност, а именно че Kendrion продава дъщерното си дружество през септември 2003 г. и затова двете вече не са съставлявали един стопански субект през стопанската година, която съгласно член 23, параграф 2 от Регламент № 1/2003 се взема предвид при изчисляването на тавана от 10 % от общия оборот на предприятието.

67 Именно тази особеност е причината Комисията отделно да изчисли тавана за тези две дружества въз основа на оборота за стопанската година, предхождаща приемането на спорното решение.

68 Доколкото посочената от жалбоподателя разлика в третирането се обяснява с обстоятелство, което е налице само по отношение на него, той няма основание да поддържа, че в негов ущърб е допуснато нарушение на принципа за равно третиране.

По третата част на третото основание

69 Kendrion поддържа, че разсъжденията на Общия съд са противоречиви и непълни. След като в точка 51 от обжалваното съдебно решение постановил, че ако е установено, че дружеството майка и дъщерното дружество представляват една стопанска единица, Комисията има възможност да потърси отговорност за нарушението от дружеството майка, от дъщерното дружество или солидарно от двете, Общият съд по-нататък неправилно решил, че в случая Комисията е можела да възприеме четвърти подход, а именно да държи дъщерното дружество солидарно отговорно за заплащането на част от наложената на дружеството майка глоба.

70 В това отношение е достатъчно да се напомни, че в доводите си Kendrion не отчита факта, че самото то и дъщерното му дружество са били част от предприятието, което е нарушило член 81 ЕО. Както следва от точка 55 от настоящото решение, в точки 87—89 от обжалваното съдебно решение недвусмислено е обяснено, че с глобата, наложена с член 2, първа алинея, буква г) от спорното решение на Fardem Packaging, се реализира неговата собствена отговорност за нарушението.

71 Тъй като твърденията по трите части на третото основание следва да бъдат отхвърлени, трябва да се приеме, че това основание не е налице.

По четвъртото основание

Доводи на страните

72 Четвъртото посочено от Kendrion основание за обжалване се отнася до точка 18 от обжалваното съдебно решение, в която Общият съд отхвърля като безпредметен довода му във връзка с прекомерната според него продължителност на производството пред Общия съд. По този въпрос Общият съд приема, че упражняваният от него съдебен контрол обхваща само спорното решение и че „[з]аконосъобразността на последното може да се преценява само в светлината на фактите и обстоятелствата, които са били известни на Комисията към датата на приемането му“.

73 Оттук жалбоподателят заключава, че според Общия съд не е от неговата компетентност нито да се произнася по наличието на процесуални нарушения в провежданите пред него производства, нито да осигурява защита срещу такива нарушения. Жалбоподателят възразява срещу подобен извод и поддържа, че при нарушение на общите принципи на правото, гарантирани с Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“) и с Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г., принципи, сред които е и принципът за разумния срок, Общият съд е даже длъжен да предприеме действия на защита. Като предварително отказал изобщо да разглежда въпроса за собствените си действия по конкретното отнесено до него дело, Общият съд нарушил правото на Съюза, а това нарушение било основание за отмяна на неговото решение.

74 При условията на евентуалност Kendrion иска наложената му глоба да бъде отменена или размерът ѝ да бъде намален. В това отношение той твърди, че дори да се допусне, че не е от компетентността на Общия съд да намали наложената от Комисията глоба поради прекомерната продължителност на производството пред него, при всички случаи нямало пречка Съдът да се произнесе по този въпрос от основно значение за правната сигурност на лицата и да изведе необходимите последици от това.

75 Като се позовава на развитите в практиката на Съда критерии за преценка, Kendrion подчертава продължителността на първоинстанционното производство, която по негови данни възлиза на шест години и девет месеца. То изтъква, че за него делото е от голямо значение, защото размерът на глобата е в пъти по-голям от нетната му печалба и е равен на половината от

собствения му капитал. Освен това глобата увреждала доброто му име и в значителна степен ограничавала възможностите за инвестиране и разширяване на дейността. Предвид тези обстоятелства жалбоподателят смята, че има основание глобата му да бъде намалена с 5 %.

76 С главния си довод Комисията оспорва твърдението, че Общият съд допуснал грешка при прилагането на правото, като отказал да разгледа въпроса за собствените си действия, тъй като, от една страна, съгласно практиката на Съда продължителността на производството пред Общия съд не е основание за отмяна на спорното решение и от друга, не било редно Общият съд да бъде задължаван в производството по жалба за отмяна да проверява дали е осигурил ефективна съдебна защита на страните по спора, доколкото в такъв случай Общият съд би се оказал в положение да съди сам себе си. При условията на евентуалност Комисията изразява съмнения дали изобщо в случая Общият съд е нарушил принципа за решаване на делото в разумен срок.

Съображения на Съда

77 В началото следва да се напомни, че член 47, втора алинея от Хартата предвижда, че „[в]секи има право неговото дело да бъде гледано справедливо и публично в разумен срок от независим и безпристрастен съд, предварително създаден със закон“. Както многократно е постановявал Съдът, този член е свързан с принципа на ефективната съдебна защита (вж. по-специално Решение от 16 юли 2009 г. по дело Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland/Комисия, C-385/07 P, Сборник, стр. I-6155, точка 179 и цитираната съдебна практика).

78 Поради това въпросното право, чието наличие е било потвърдено като общ принцип на правото на Съюза и преди влизането в сила на Хартата, намира приложение при съдебно обжалване на решения на Комисията (вж. по-специално Решение по дело Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland/Комисия, посочено по-горе, точка 178 и цитираната съдебна практика).

79 В случая Общият съд отхвърля като безпредметно, без да го разгледа, изложеното от Kendrion в съдебното заседание твърдение за наличието на основание за отмяна поради нарушение на принципа на разумния срок за постановяване на решение, по съображение че е компетентен да упражни съдебен контрол единствено по отношение на законосъобразността на спорното решение.

80 За да се прецени дали правилно е отхвърлено това твърдение, трябва да се определят способите и средствата за защита, с които разполага засегнатото лице в случай на нарушение на посочения принцип.

81 В самото начало следва да се напомни, че според Европейския съд по правата на човека при превишаването на разумния срок за постановяване на решение — което е процесуално нарушение, съставляващо и нарушение на основно право — засегнатото лице трябва да разполага с ефективно средство за правна защита, което да му осигурява подходяща компенсация (вж. ЕСПЧ, Решение по дело Kudla с/у Полша от 26 октомври 2000 г., *Recueil des arrêts et décisions* 2000 XI, § 156 и 157).

82 Макар че жалбоподателят иска отмяна на обжалваното съдебно решение, а при условията на евентуалност — намаляване на размера на наложената му глоба, следва да се отбележи, че Съдът вече е постановявал, че когато няма никакви данни, които да сочат, че прекомерната продължителност на производството пред Общия съд е повлияла върху изхода на спора, неспазването на разумен срок за постановяване на решение не може да води до отмяна на обжалваното съдебно решение (вж. в този смисъл Решение по дело Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland/Комисия, посочено по-горе, точки 190 и 196, както и цитираната съдебна практика).

83 Тази съдебна практика се основава в частност на разбирането, че когато неспазването на разумен срок за постановяване на решение не е повлияло върху изхода на спора, отмяната на съдебното решение няма да отстрани последиците от допуснатото от Общия съд нарушение на принципа на ефективната съдебна защита (Решение по дело Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland/Комисия, посочено по-горе, точка 193).

84 В случая жалбоподателят не представя пред Съда данни, от които да личи, че неспазването от Общия съд на разумен срок за постановяване на решение може да е повлияло върху изхода на отнесения до него спор.

85 Оттук следва, че четвъртото посочено от жалбоподателя основание всъщност не е годно да доведе до отмяна на обжалваното съдебно решение като цяло.

86 Доколкото жалбоподателят се оплаква, че Общият съд не е извел необходимите последици от това, че не е спазил разумен срок за постановяване на решение, следва да се отбележи, че жалбоподателят не твърди да е предоставял на Общия съд данни, от които да личи, че това процесуално нарушение може да е повлияло върху изхода на отнесения до този съд спор и съответно би могло да е основание за отмяна на спорното решение.

87 Следва освен това да се напомни, че предвид необходимостта да се осигури спазването на правилата за конкуренция в правото на Съюза съдилищата на Съюза не бива само поради съображението, че не е спазен разумен срок за постановяване на решение, да дават възможност на жалбоподателя да постави под съмнение основателността на глобата или размера ѝ, въпреки че всичките му възражения срещу констатациите относно размера на глобата и санкционираното с нея поведение са били отхвърлени (вж. в този смисъл Решение по дело Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland/Комисия, посочено по-горе, точка 194).

88 Оттук следва, че неспазването на разумен срок за постановяване на решение по жалба, подадена по съдебен ред срещу решение на Комисията, с което на дадено предприятие се налага глоба за нарушаване на правилата за конкуренция в правото на Съюза, не може да доведе до цялостна или частична отмяна на наложената с това решение глоба.

89 Доколкото жалбоподателят е поискал от Общия съд намаляване на наложената му глоба, така че да се отчетат вредоносните последици за него от прекомерната продължителност на производството пред тази юрисдикция, следва да се констатира, че това искане, от една страна, има различен предмет от искането за отмяна, производството по което се свежда до упражняването на контрол за законосъобразност на обжалвания акт, и от друга страна, предполага да се обсъдят различни факти от вземаните под внимание в производството по отмяна. Оттук следва, че Общият съд не е допуснал грешка при прилагането на правото, когато в точка 18 от обжалваното съдебно решение е постановил, че при разглеждането на жалбата за отмяна, с която е сезиран, законосъобразността на спорното решение може да се преценява само въз основа на фактите и обстоятелствата, които са били известни на Комисията към датата на приемане на това решение.

90 При това положение Общият съд правилно отхвърля като безпредметно оплакването на Kendrion за нарушение на принципа за решаване на делото в разумен срок.

91 Доколкото жалбоподателят при условията на евентуалност иска от Съда да намали наложената му глоба по същите причини като изтъкнатите пред Общия съд, следва да се напомни, че първоначално, в един подобен случай, Съдът уважава направеното искане в този смисъл и съответно намалява размера на глобата по съображения за процесуална икономия и за да гарантира незабавно и ефективно отстраняване на последиците от допуснатото процесуално нарушение (Решение от 17 декември 1998 г. по дело Baustahlgewebe/Комисия, C-185/95 P, Recueil, стр. I-8417, точка 48).

92 По-късно, по дело във връзка с решение на Комисията, с което се констатира злоупотреба с господстващо положение, без да се наложи глоба, Съдът приема, че неспазването от страна на Общия съд на разумен срок за постановяване на решение дава право да се иска обезщетение (Решение по дело Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland/Комисия, посочено по-горе, точка 195).

93 Наистина настоящото дело се отнася до случай, който е аналогичен на разглеждания по дело Baustahlgewebe/Комисия, посочено по-горе. Въпреки това, доколкото може да обхваща всички хипотези на превишаване на разумния срок за решаване на дадено дело, искът за обезщетение срещу Съюза на основание член 268 ДФЕС и член 340, втора алинея ДФЕС съставлява ефективен и общоприложим способ за защита и санкция при такова нарушение.

94 При това положение Съдът следва да приеме, че когато юрисдикция на Съюза наруши задължението си по член 47, втора алинея от Хартата да решава отнесените до нея дела в разумен срок, санкцията за това нарушение трябва да се търси чрез иск за обезщетение пред Общия съд, доколкото този иск представлява ефективен способ за защита.

95 Оттук следва, че искането за поправяне на вредите, произтичащи от неспазването от страна на Общия съд на разумен срок за постановяване на решение, не може да се отнася направо до Съда чрез обжалване на решението на Общия съд, а трябва да бъде предявено пред самия Общ съд.

96 Що се отнася до критериите, въз основа на които може да се прецени дали Общият съд е спазил принципа на разумния срок, следва да се напомни, че дали срокът е разумен, трябва да се преценява в зависимост от конкретните обстоятелства по делото, каквито са сложността на спора и поведението на страните (вж. по-специално Решение по дело Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland/Комисия, посочено по-горе, точка 181 и цитираната съдебна практика).

97 По този въпрос Съдът уточнява, че изброяването на приложимите критерии не е изчерпателно и че преценката на разумния характер на посочения срок не изисква последователно разглеждане на обстоятелствата по конкретния случай от гледна точка на всеки от тези критерии, когато продължителността на производството се явява обоснована от гледна точка на един от тях. В този смисъл сложността на делото или забавянето му в резултат от поведението на жалбоподателя са обстоятелства, с които може да се обоснове на пръв поглед твърде дългият срок (вж. по-специално Решение по дело Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland/Комисия, посочено по-горе, точка 182 и цитираната съдебна практика).

98 При прилагането на тези критерии трябва да се държи сметка за обстоятелството, че предвид големия брой заинтересовани лица и засегнатите финансови интереси при спорове относно наличието на нарушение на правилата на конкуренцията основното изискване за правна сигурност в полза на икономическите оператори, както и целта за гарантиране на ненарушената конкуренция на вътрешния пазар са от съществен интерес не само за самия жалбоподател и неговите конкуренти, но и за третите лица (вж. по-специално Решение по дело Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland/Комисия, посочено по-горе, точка 186 и цитираната съдебна практика).

99 Общият съд ще трябва също така да прецени както дали е налице твърдяната вреда, така и дали има причинно-следствена връзка между нея и прекомерната продължителност на съдебното производство, като разгледа представените по този въпрос доказателства.

100 Тук следва да се подчертае, че когато разглежда искове за обезщетение, основани на твърдението, че е допуснал нарушение на член 47, втора алинея от Хартата, състоящо се в неизпълнение на изискванията във връзка със спазването на разумен срок за постановяване на решение, съгласно член 340, втора алинея ДФЕС Общият съд следва да вземе предвид

основните принципи в правните системи на държавите членки, приложими към разглеждането на искове във връзка със сходни нарушения. В този контекст Общият съд трябва в частност да изследва въпроса дали наред с имуществените може да се констатират и неимуществени вреди, които засегнатото лице да е претърпяло поради превишаването на срока и които в такъв случай трябва да бъдат съответно поправени.

101 Ето защо Общият съд, който е компетентен по силата на член 256, параграф 1 ДФЕС, трябва да се произнася по такива искания за обезщетение в различен състав от този, който е разгледал спора, по който е било проведено производството, чиято продължителност е сочена за укоримо голяма, и като прилага критериите, определени в точки 96—100 от настоящото решение.

102 Въпреки това следва да се констатира, че нито едно от обстоятелствата по случая в основата на настоящия спор не може да оправдае продължителността на производството пред Общия съд, която възлиза на близо пет години и девет месеца.

103 Установено е по-конкретно, че периодът между края на писмената фаза на производството, приключила с подаването през февруари 2007 г. на писмената дуплика на Комисията, и откриването през декември 2010 г. на устната фаза на производството е около три години и десет месеца. Дължината на този период не може да се обясни с обстоятелствата по делото — нито със сложността на спора, нито с поведението на страните, нито с представянето на искания в хода на производството.

104 Що се отнася до сложността на спора, анализът на жалбата, подадена от жалбоподателя до Общия съд и резюмирана в точка 12 от настоящото решение, показва, че макар да изискват задълбочена проверка, посочените основания не се отличават с особено висока степен на трудност. Макар че наистина петнадесетина от адресатите на спорното решение го обжалват пред Общия съд, това обстоятелство не е било пречка за тази юрисдикция да обобщи преписката и да подготви устната фаза на производството за по-кратко време от изтеклите три години и десет месеца.

105 Що се отнася до поведението на страните и предявяването на искания в хода на производството, следва да се отбележи, че едва в края на споменатия период от три години и десет месеца, през декември 2010 г., Общият съд предприема процесуално-организационно действие, като приканва Kendrion да отговори писмено на един въпрос. Жалбоподателят отговаря на 12 януари 2011 г. в определения срок, което означава, че поведението му изобщо не е повлияло върху общата продължителност на производството.

106 Предвид изложените по-горе съображения следва да се констатира, че производството пред Общия съд е проведено в нарушение на член 47, втора алинея от Хартата, доколкото не са изпълнени изискванията във връзка със спазването на разумен срок за постановяване на решение, което представлява достатъчно съществено нарушение на правна норма, с която се предоставят права на частноправните субекти (Решение от 4 юли 2000 г. по дело Bergaderm и Goupil/Комисия, C-352/98 P, Recueil, стр. I-5291, точка 42).

107 Въпреки това поради съображенията, изложени в точки 81—95 от настоящото решение, твърденията по четвъртото основание трябва да бъдат отхвърлени.

108 От всички изложени дотук съображения следва, че не е налице нито едно от основанията за обжалване, и поради това жалбата трябва изцяло да бъде отхвърлена.

По съдебните разноски

109 Съгласно член 184, параграф 2 от Процедурния правилник, когато жалбата е неоснователна, Съдът се произнася по съдебните разноски.

110 Съгласно член 138, параграф 1 от Процедурния правилник, приложим към производството по обжалване по силата на член 184, параграф 1 от същия, загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски, ако е направено такова искане. Тъй като Комисията е поискала жалбоподателят да бъде осъден за разноските, а жалбоподателят е загубил делото, следва същият да бъде осъден да понесе, наред с направените от него съдебни разноски, и тези на Комисията.

По изложените съображения Съдът (голям състав) реши:

1) Отхвърля жалбата.

2) Осъжда Kendrion NV да заплати разноските по настоящото производство по обжалване.

Подписи